

Krassa kalkyler

Jag åt lunch med två erfarna diplomater förra veckan. Mat och dryck fanns det inget att klaga på. Bäst smakade ändå den andliga födan.

Efter några lösa associationer om allt från neanderthalare till våra presidenters formuleringskonst snubblade vi in på det oundvikliga – Natofrågan. ”Allt väsentligt är redan sagt”, fick jag höra. Men ju längre diskussionen utspann sig desto mer började jag snappa upp information som inte har uttryckts klart i offentligheten.

Sovjetimperiets kollaps är utgångspunkten för dagens säkerhetspolitiska situation i Europa. Den ledde till Tysklands återförenande, EU:s politiska integration och utvidgning långt in på det territorier som åren 1945–1991 hade behärskats av Röda armén. Natos östutvidgning avancerade ju ännu snabbare, men våren 2004 hade nästan alla Atlantpaktens nya medlemsländer i Östeuropa blivit EU-medlemmar.

Finland har valt en annorlunda lösning som i många avseenden påminner om Sveriges redan över 50 år gamla samboäktenskap med Nato. Båda länderna deltar i flera av Natos gemensamma operationer och satsar öppet på att synkronisera sina styrkor och sin teknik med Nato.

De som förordar ett finskt Nato-medlemskap poängterar att Atlantpakten för lång tid framöver är och förblir EU:s enda trovärdiga liv- och skadeståndsförsäkring. Att drömma om ett särskilt EU-försvar, som vore ett komplement till Nato, är enligt dem naivt. Det finns varken vilja eller förmåga att skapa ett eget EU-försvar. Sådant kan ske först efter att unionen omvandlats till Europas förenta stater.

Varför är då den finska statsledningens ståndpunkt att ett Nato-medlemskap inte är aktuellt? Centrala argument är att Finland inte just nu behöver ett fullvärdigt medlemskap och att Natos framtida profil är oklar. Flera av Europas stora Nato-länder har hållit distans till Förenta staternas äventyr i Afghanistan och Irak. Ändå är Atlantpakten med i hela härvan på olika sätt.

Nato-anhängarna replikerar att världen aldrig blir fullständig. Vill man att Nato skall förändras till en mer europeisk angelägenhet så gäller det att bli dess medlem och driva på saken. Frågan är om sådana argument övertygar den kritiska Nato-folkopinionen. Det avgörande är ju vad EU:s stora Nato-länderna vill. Så länge fransmännen och britterna har motsatta intressen sker knappast någonting.

Finlands hållning i Nato-frågan torde därför alltjämt styras av Sveriges linje. Den svenska regeringens meddelade nyligen att den planerar att delta i Natos flottstyrka mot terrorism i Medelhavet. Beskedet ruskade om vår regering som verkar ha invaggats i tron att svenskarnas samröre med Nato skulle fortsätta lika försynt som tidigare.

Svenskarnas profilhöjning ändrar dock inte på den krassa kalkyl som skymtar bakom Sveriges och Finlands avmätta inställning till ett fullvärdigt Nato-medlemskap. Ingetdera landet vill axla ett större ansvar för de baltiska staternas säkerhet.

Henrik Meinander, Hufvudstadsbladet (HBL) 24.1.2007